FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F.G. JACOBS

fremsat den 4. maj 1995 *

1. Denne sag drejer sig om fortolkningen af artikel 27, nr. 2, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter benævnt »Bruxelles-konventionen« eller blot »konventionen«), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse [1]. Spørgsmålet i sagen er, om et »decreto ingiuntivo« — som er en form for betalingspålæg efter italiensk ret — kan fuldbyrdes i en anden kontraherende stat i henhold til Bruxelles-konventionen.

2. Det præjudicielle spørgsmål, som Arrondissmentsrechtbank, Zwolle, har forelagt, er affattet således:

»Skal et 'decreto ingiuntivo', som omhandlet i den italienske civilproceslovs fjerde bog (artikel 633-656), eventuelt sammen med den indledende begæring om et sådant betalingspålæg, betragtes som det 'indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt', som omhandlet i artikel 27, nr. 2, artikel 46, nr. 2, og artikel 20, stk. 2, i konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager?«

De faktiske omstændigheder

3. Anna Maria Campese, som har bopæl i Italien, havde solgt nogle partier sko til Hengst BV (herefter benævnt »Hengst«), som er et selskab med hjemsted i Nederlandene. A. M. Campese hævdede, at Hengst ikke havde betalt den fulde købesum, og den 28. marts 1989 indgav hun i medfør af artikel 638 i codice di procedura civile (den italienske civilproceslov, herefter benævnt »CPC«) begæring til Tribunale di Trani, i Italien, om udstedelse af et »decreto ingiuntivo«, hvorefter Hengst skulle betale hende 11 214 875 LIT med rente og erstatning af omkostningerne. Den 1. april 1989 udstedte retsformanden for Tribunale di Trani et sådant pålæg i medfør af CPC's artikel 641. Den 23. maj 1989 blev betalingspålægget, sammen med begæringen om indledning af den summariske procedure for retten i Trani forkyndt for Hengst i medfør af CPC's artikel 643 og i overensstemmelse med artikel 15 i Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile

* Originalsprog: engelsk.

1 — EFT 1978 L 304, s. 1, jf. den ændrede affattelse, s. 77.

eller kommercielle spørgsmål [2]. I henhold til CPC's artikel 641 havde Hengst derefter en frist på 20 dage til enten at betale beløbet i henhold til betalingspålægget eller til at begære pålægget genoptaget for retten i Trani, men Hengst foretog sig ingen af delene. Den 31. juli 1989 erklærede retsformanden for retten i Trani betalingspålægget eksigibelt i medfør af CPC's artikel 647, og denne erklæring blev påtegnet betalingspålægget den 27. september 1989 af rettens justitssekretær. A. M. Campese indgav derefter begæring til præsidenten for Arrrondissementsrechtbank, Zwolle, om tilladelse til fuldbyrdelse af betalingspålægget over for Hengst i Nederlandene i henhold til Bruxelles-konventionens artikel 32. Fuldbyrdelse blev tilladt den 20. november 1990. Hengst indbragte afgørelsen om fuldbyrdelsestilladelsen for Arrondissementsrechtbank, Zwolle, som har forelagt det ovenfor gengivne spørgsmål.

Udstedelse af et »decreto ingiuntivo«

4. Fremgangsmåden for udstedelse af et »decreto ingiuntivo« — hvorved en fordringshaver kan opnå et fuldbyrdelsesfundament over for en skyldner — er hurtig og enkel, og den gennemføres, uden at begæringen meddeles skyldneren. Den iværksættes ved, at fordringshaveren fremsætter begæring om udstedelse af pålæg om betaling af et pengebeløb eller om levering af bestemte varer (CPC's artikel 633). Begæringen skal være vedlagt den fornødne dokumentation, og hvis alle betingelserne i artikel 633 er opfyldt, udsteder retten et pålæg om, at det krævede beløb skal betales, eller at varerne skal leveres inden 20 dage (artikel 641). Denne frist kan forkortes til fem dage, hvis rekvirenten kan godtgøre, at dette er berettiget, eller den kan forlænges til 30 dage. I henhold til CPC's artikel 643 forkyndes en genpart af pålægget sammen med en genpart af begæringen for rekvisitus, som derefter råder over en frist — som fastsat i overensstemmelse med artikel 641 — til at begære betalingspålæggget genoptaget. I artikel 643, stk. 3, bestemmes det, at forkyndelsen af betalingspålægget sammen med begæringen udgør indledningen af sagen, og det er først ved forkyndelsen af de to dokumenter, at rekvisitus underrettes om, at der er indledt en sag mod ham. Normalt er selve pålægget ikke eksigibelt, før den fastsatte frist er udløbet, og før retten har erklæret det eksigibelt, men rekvirenten kan fremsætte begæring om, at det erklæres foreløbigt eksigibelt, hvis grundlaget for proceduren er en check eller et negotiabelt dokument eller i andre nærmere anførte tilfælde (artikel 642). Hvis rekvisitus ikke begærer genoptagelse inden for den fastsatte frist, eller hvis retten ikke giver ham medhold under genoptagelsessagen, kan rekvirenten enten skriftligt eller mundtligt anmode retten om at erklære betalingspålægget eksigibelt. Retten skal foranledige pålægget forkyndt på ny, hvis den har kendskab til eller har grund til at antage, at rekvisitus ikke har fået underretning om det (artikel 647, stk. 1, in fine). I artikel 650 bestemmes det, at rekvisitus kan indgive begæring om genoptagelse efter udløbet af den i pålægget fastsatte frist, hvis han kan godtgøre, at han ikke har fået kendskab til

2 — Artikel 15, stk. 1, har følgende ordlyd:
»Når en stævning eller et tilsvarende dokument har skullet sendes til udlandet med henblik på forkyndelse efter denne konvention, og sagsøgte ikke er mødt, må dommeren ikke afgøre sagen, før det er fastslået, at:
a)dokumentet er forkyndt ved anvendelse af en af de fremgangsmåder, der har hjemmel i modtagerstatens lovgivning for forkyndelse af dokumenter i indenlandske sager for personer, som opholder sig på dens territorium, eller
b)dokumentet virkelig er blevet afleveret til sagsøgte eller på hans bopæl i overensstemmelse med en anden fremgangsmåde, som har hjemmel i konventionen,
og at forkyndelsen eller afleveringen i hvert af disse tilfælde har fundet sted i så god tid, at sagsøgte har kunnet varetage sine interesser under sagen.«

det på grund af en mangel ved forkyndelsen eller af grunde, som udgør force majeure. Hvis rekvisitus begærer pålægget genoptaget, bliver tvisten til en almindelig domssag for den ret, den er indbragt for (artikel 645, stk. 2). Endelig bestemmes det i artikel 633, stk. 3, at betalingspålægget ikke kan udstedes, hvis forkyndelsen skal ske uden for Italien eller uden for områder under italiensk jurisdiktion.

Med det forelagte spørgsmål ønskes det klarlagt, om den forelæggende ret i medfør af artikel 27, nr. 2, skal nægte at anerkende det »decreto ingiuntivo«, A. M. Campese har opnået. Med henblik herpå er det nødvendigt for retten at få klarlagt, om dette »decreto ingiuntivo«, eventuelt i forbindelse med den indledende begæring om et sådant pålæg, skal betragtes som »det indledende processkrift i sagen«, jf. artikel 27, nr. 2.

De relevante bestemmelser i Bruxelleskonventionen

5. Den forelæggende ret ønsker i det væsentlige oplyst, hvorledes Bruxelleskonventionens artikel 27, nr. 2, skal fortolkes. Denne konventionsbestemmelse har følgende ordlyd:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

...

2) Såfremt det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne sagsøgte i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen.«

6. I spørgsmålet henvises der også til konventionens artikel 20, stk. 2, og artikel 46, nr. 2, hvori samme udtryk er benyttet. Disse artikler er imidlertid ikke direkte relevante, idet artikel 20 indeholder bestemmelser, som retter sig til den retsinstans, for hvilken den oprindelige sag er anlagt i domsstaten, mens artikel 46, nr. 2, drejer sig om forpligtelsen for den part, der søger en udeblivelsesdom anerkendt eller begærer den fuldbyrdet, til at føre dokumentbevis for, at det indledende processkrift i sagen er blevet forkyndt. Sagen for den ret, der har forelagt det præjudicielle spørgsmål, synes ikke at dreje sig om, hvorvidt A. M. Campese har ført et sådant bevis. Jeg vil derfor i det væsentlige behandle fortolkningen af artikel 27, nr. 2.

Retlig stillingtagen

7. Jeg vil mene, at forkyndelse af »det indledende processkrift i sagen« i artikel 27,

nr. 2's forstand skal opfattes således, at såvel et »decreto ingiuntivo« som den begæring, der stilles krav om i CPC's artikel 643, skal være forkyndt, idet hovedformålet med konventionens artikel 27, nr. 2, er at sikre, at sagsøgte får fornøden adgang til at varetage sine interesser. I sagen Denilauler mod Couchet Frères [3] har Domstolen således udtalt:

»Samtlige bestemmelser i konventionen, både i afsnit II om kompetencen og i afdeling III om anerkendelse og fuldbyrdelse, bringer til udtryk, at det er hensigten, at det inden for rammerne af konventionen må påses, at sager, der fører til retsafgørelser, finder sted i former, der sikrer retten til kontradiktion. Det er på grund af de garantier, der tilstås sagsøgte under sagen i domsstaten, at konventionen i afsnit III er meget liberal med hensyn til anerkendelse og fuldbyrdelse.«

Det væsentlige er således, om sagsøgte har kunnet varetage sine interesser [4]. I dommen i Denilauler-sagen udtalte Domstolen derefter:

»I lyset af disse betragtninger bliver det klart, at konventionen i det væsentlige tager sigte på retsafgørelser, der, før der indgives begæring om anerkendelse eller fuldbyrdelse heraf i en anden stat end domsstaten, i domsstaten på den ene eller anden betingelse er blevet truffet eller *har kunnet træffes* efter en kontradiktorisk sagsbehandling« (min fremhævelse) [5].

8. Det fremgår klart af en gennemgang af bestemmelserne i den italienske codice di procedura civile, at det pågældende »decreto ingiuntivo« rent faktisk kunne være udstedt »efter en kontradiktorisk sagsbehandling«. Hengst kunne have krævet pålægget genoptaget for Tribunale di Trani i henhold til CPC's artikel 645. Hvis Hengst havde gjort dette, ville sagen, jf. artikel 645, stk. 2, være blevet til en almindelig domssag.

9. Ud over, at rekvisitus kan kræve betalingspålægget genoptaget inden for en frist på (normalt) 20 dage, opstilles der i italiensk ret en række andre processuelle garantier for, at sagsøgte kan varetage sine interesser. Som allerede nævnt giver CPC's artikel 650 mulighed for, at rekvisitus kan kræve sagen

3 — Dom af 21.5.1980, sag 125/79, Sml. s. 1553, præmis 13.

4 — Jf. også dom af 12.11.1992, sag C-123/91, Minalmet, Sml. I, s. 5661, præmis 18.

5 — Jf. ovenfor i fodnote 3.

genoptaget efter fristens udløb, hvis særlige forhold foreligger. Desuden pålægger CPC's artikel 647 retten en pligt til at foranstalte en ny forkyndelse af et »decreto ingiuntivo« og af den indledende begæring, hvis den har kendskab til eller har grund til at antage, at sagsøgte ikke har fået underretning om pålægget.

10. I sagen Klomps mod Michel [6] skulle Domstolen tage stilling til, om et lignende betalingspålæg (»Zahlungsbefehl« [7]), som der var hjemmel for i tysk ret, kunne betragtes som »det indledende processkrift i sagen«, jf. konventionens artikel 27, nr. 2. Det fremgår klart af den beskrivelse, generaladvokat Reischl gav i sit forslag til afgørelse [8], at den tyske procedure, der var tale om, svarede til den ovenfor beskrevne i den italienske civilproceslov. Efter den tyske procedure kunne en fordringshaver over for en fuldmægtig ved Amtsgericht og uden underretning af modparten fremsætte en begæring, hvorefter fuldmægtigen efter en foreløbig vurdering af kravet udstedte et betalingspålæg. Pålægget blev derefter forkyndt for skyldneren, som inden for en frist på tre dage kunne rejse indsigelse. Denne frist blev senere forlænget til 14 dage. I tilfælde, hvor der blev rejst indsigelse, overgik proceduren til at blive en almindelig domssag, men hvis der ikke blev rejst indsigelse, kunne fordringshaveren kræve, at der blev afsagt fuldbyrdelsesdekret. Også udstedelsen af dette dekret kunne begæres genoptaget.

6 — Dom af 16.6.1981, sag 166/80, Sml. s. 1593.

7 — Betegnelsen er nu »Mahnbescheid«.

8 — Sml. 1981, s. 1593, på s. 1615 og s. 1616.

11. I sagen Klomps mod Michel nåede Domstolen uden vanskelighed frem til, at »det indledende processkrift i sagen«, jf. artikel 27, nr. 2, måtte fortolkes således, at det omfattede et betalingspålæg (»Zahlungsbefehl«) efter tysk ret. Domstolen udtalte:

»Heraf følger, at et dokument som betalingspålægget (Zahlungsbefehl) i tysk ret, hvis forkyndelse [for] sagsøgte giver sagsøgeren mulighed for, dersom indsigelse ikke rejses, at opnå en retsafgørelse, der kan fuldbyrdes på grundlag af konventionen, skal forkyndes forskriftsmæssigt og i så god tid, at sagsøgte kan varetage sine interesser under sagen, og at et sådant dokument må antages at være omfattet af begrebet 'det indledende processkrift i sagen' i artikel 27, nr. 2.«

12. Herefter står det tilbage at behandle ét punkt, som er blevet rejst i forelæggelsesdommen, nemlig om et »decreto ingiuntivo« i sig selv eller sammen med begæringen om betalingspålægget udgør »det indledende processkrift i sagen«. Da der i CPC's artikel 643, stk. 3, stilles krav om forkyndelse for sagsøgte af såvel betalingspålægget som begæringen om betalingspålægget, vil jeg mene, at disse dokumenter i forening udgør »det indledende processkrift i sagen«, jf. artikel 27, nr. 2. I CPC's artikel 643, stk. 3, hedder det da også, at forkyndelsen af disse to dokumenter bevirker, at fristen for indgivelse af en begæring om genoptagelse begynder at løbe. Den italienske regering har i sit indlæg gjort opmærksom på, at den ret, der udsteder pålægget, skal efterprøve, at forkyndelsen er

gennemført forskriftsmæssigt, før et »decreto ingiuntivo« erklæres eksigibelt. Hvis ét af de to dokumenter ikke foreligger, skal retten foranledige en ny forkyndelse, jf. CPC's artikel 647.

13. Før jeg fremsætter mit forslag til afgørelse, vil jeg omtale et spørgsmål, som Kommissionen har rejst, også selv om jeg ikke mener, at det kan have betydning for, hvorledes det præjudicielle spørgsmål skal besvares. Kommissionen har rejst spørgsmål om, hvorvidt det »decreto ingiuntivo«, der er udstedt i denne sag, kan antages at være omfattet af det i artikel 27, nr. 2, anvendte udtryk, da betalingspålægget blev forkyndt over for en part, der er hjemmehørende uden for Italien. I CPC's artikel 633 bestemmes det således, at en italiensk ret ikke kan udstede pålægget, hvis forkyndelsen skal finde sted uden for Italien. Heraf vil Kommissionen udlede, at kun et »decreto ingiuntivo«, som er blevet forkyndt for en rekvisitus, der er hjemmehørende i Italien, sammen med begæringen om pålægget udgør »det indledende processkrift i sagen« i artikel 27, nr. 2's forstand.

14. Dette kan jeg ikke tilslutte mig. I henhold til artikel 27, nr. 2, er det væsentlige forhold, om sagsøgte har fået det relevante dokument eller en tilsvarende retsakt forkyndt i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at afgørelser i udeblivelsessager, som er truffet under omstændigheder, hvor sagsøgte ikke har haft lejlighed til at varetage sine interesser, ikke bringes ind under de forenklede regler om anerkendelse og fuldbyrdelse i konventionens afsnit III. Om den italienske ret har truffet en korrekt afgørelse ved at udstede betalingspålægget i den konkrete sag, er et andet spørgsmål.

15. Den besvarelse, Kommissionen har foreslået, ville indebære, at den nederlandske retsinstans kunne nægte at fuldbyrde (eller anerkende) det italienske betalingspålæg på grund af en eventuel fejl i strid med italiensk ret. Dette ville føre til, at den nederlandske ret efterprøvede, om den italienske retsinstans havde truffet en — i henhold til italiensk ret — korrekt afgørelse ved udstedelsen af pålægget. I konventionens artikel 29 bestemmes det imidlertid, at retten i den stat, hvor fuldbyrdelse begæres, ikke må foretage en sådan efterprøvelse.

16. I sagen Pendy Plastic mod Pluspunkt [9] fandt Domstolen ganske vist, at såvel retten i domsstaten som retten i den stat, hvor fuldbyrdelse begæres, har kompetence til at afgøre, om det indledende processkrift i sagen er blevet forskriftsmæssigt forkyndt. Efter min opfattelse er den efterprøvelse, som retten i fuldbyrdelsesstaten kan foretage, dog begrænset til spørgsmålet om, hvorvidt forkyndelse er sket forskriftsmæssigt i den forstand, at sagsøgte er blevet sat i stand til at varetage sine interesser. Denne fortolkning er i overensstemmelse med det grundlæggende formål med artikel 27, nr. 2, som er at sikre sagsøgtes ret til at forsvare sine interesser [10].

9 — Dom af 15.7.1982, sag 228/81, Sml. s. 2723, præmis 13.

10 — Dom af 3.7.1990, sag C-305/88, Lancray, Sml. I, s. 2725, præmis 28.

Forslag til afgørelse

17. Sammenfattende vil jeg foreslå, at det spørgsmål, der er forelagt af Arrondissementsrechtbank, Zwolle, besvares således:

»Artikel 27, nr. 2, i Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongeriges tiltrædelse skal fortolkes således, at udtrykket 'det indledende processkrift i sagen eller en tilsvarende retsakt' omfatter ethvert dokument — som det betalingspålæg, der i italiensk ret benævnes et 'decreto ingiuntivo', sammen med den begæring, hvorved proceduren for opnåelse af betalingspålægget indledes — hvis forkyndelse sætter den, der indleder proceduren, i stand til, i henhold til retsreglerne i den stat, i hvilken afgørelsen træffes, og i tilfælde, hvor modparten ikke tager de nødvendige forholdsregler, at opnå en retsafgørelse, som kan anerkendes og fuldbyrdes efter konventionens bestemmelser.«